

Forelesninger i selskapsrett

Disposisjonen pkt 3-4 (oppdatert)

5. studieår, vår 2014

Professor dr. juris Beate Sjøfjell

Det juridiske fakultet i Oslo

beate.sjafjell@jus.uio.no

ssrn.com/author=375947

Pkt 3: Aksjeselskapstyper og -strukturer

- Aksjeselskap og allmennaksjeselskap
  - Tema i dag: aksjeselskap
- Enkeltstående selskap og konsern
  - Tema i dag: enkeltstående selskap
- Avdelinger og filialer
- Utenlandske selskaper og NUF-er
  - Selskapsrettsreformer også i Norge
- SE-selskapet
- SPE-forslaget

Pkt 4: Aksjeselskapets organisasjon mm

- **Aksjeselskapets rettssubjektivitet**
Selskapet et eget rettssubjekt, [Rt. 2010 s. 93](#)
- Ansvarsbegrensningen; §§ 1-1(2) og 1-2
- *Lock in*; grunnleggende aksjeselskapsrettslig prinsipp; § 3-6 – se f.eks. Rt 2008 s 235
- Partsevne; søksmål – se f.eks. Rt 2012 s 543
- Krav til stiftelse og registrering

Aksjeselskapets organisasjon

- Selskapets organer:
  - *Generalforsamlingen*, § 5-1(1)
  - Bedriftsforsamlingen, § 6-35
  - *Styret*, § 6-1
  - Daglig leder, § 6-2(1)
- Andre organer
- 2013-reformen

Aksjonærene og selskapet

- Aksjonærenes rettsstilling etter aksjeloven:
Aksjonærene eier aksjer, som gir:
  - Viktige organisatoriske rettigheter
  - Grunnleggende økonomiske rettigheter
  - (I tillegg rett til å disponere over aksjen)
- Det terminologiske spørsmålet:
  - Aksjonær eller aksjeeier (lovens betegnelse)
  - Også selskapseier? Vanlig terminologi. Forskjellige praktiske situasjoner.
- Opphetet [eierskapsmytedebatt](#)

Hvorfor øverste myndighet?

- Generalforsamlingens kontrollfunksjon
  - Av hensyn til aksjonærene (sml. aksjekapital/banklån)
  - Av hensyn til selskapet
- Aksjonærenes residualinteresse
  - Prinsipal-/agentteorien; mainstream
  - Team production theory; alternativ agentteori
- Shareholder primacy
  - Rettslig norm?
  - Sosial norm?

Generalforsamlingen

- Selskapets øverste organ
  - Hierarkisk modell i nordisk rett
  - Sml britisk og tysk rett
  - Sml. [SE-loven](#)
- Periodisk selskapsorgan

Generalforsamlingens kompetanse

- Ordinær og ekstraordinær generalforsamling, §§ 5-5 og 5-6
- Generalforsamlingen skal avgjøre visse saker:
  - Velge styret
  - Godkjenning av årsregnskap og årsberetning
  - Eventuell utdeling av utbytte
  - Andre saker
- Generalforsamlingen kan avgjøre andre saker:
  - Etter forslag fra styret
  - Etter forslag fra aksjonær
- 2013-reformen: forenklet GF-behandling, § 5-8

Generalforsamlingen: Begrensninger

- Saker lagt til bedriftsforsamlingen, asal § 6-37
- Saker hvor styret må fremsette forslag
- Saker som skal avgjøres av styret

- Prinsippet om oppgavefordeling mellom organene

- Forbudet mot misbruk av myndighet, § 5-21

- Ugyldige beslutninger; søksmålsadgang, § 5-22

Aksjonærenes ansvar

- Myndighetsmisbruk, § 5-21
- Ansvar etter aksjelovene kap. 17
- Ansvarsgjennombrudd?

- Aksjonærplikter?

Ansatte og selskapet

- Arbeidsrett og selskapsrett
- Selskapsrettslig:
  - Rett til å velge styremedlemmer
  - Bedriftsforsamlingen
    - Rett til å velge 1/3 av og blant ansatte
    - Under debatt: FAFO-utredning

Bedriftsforsamlingens oppgaver

- Avgrenset kompetanse etter loven; asal § 6-37
- Velge styret og styreleder
- Føre tilsyn med forvaltningen av selskapet
- Avgi uttalelser om styrets forslag i visse saker
- Treffe visse viktige beslutninger
  - Investering av betydelig omfang
  - Rasjonalisering/omlegging; betydning for de ansatte
- Vedta anbefalinger om andre saker til styret

Styrets rolle og posisjon

- Det øverste forvaltningsorganet
- Fast selskapsorgan
- Voksende rolle og strengere ansvar?
- Agent for aksjonærene som prinsipal?
- Agent for alle selskapsinteresser?
- Lojalitet til selskapet, skal ivareta selskapets interesse

Styrets sammensetning

- Hele eller majoriteten aksjonærvalgt
  - Generalforsamlingen
  - Eller bedriftsforsamlingen
- Ev. avvikende regler i vedtektene
- Ev. mindretall valgt av og blant ansatte
  - Må kreves av de ansatte

Styrets oppgaver og ansvar

- Forvaltning av selskapet, § 6-12
- Tilsyn med daglig leder og virksomheten, § 6-13
- Styrets saksbehandling, §§ 6-19 – 6-21
- Habilitetsregler, § 6-27
- Materielle krav: selskapets interesse
- Forbud mot misbruk av posisjon; § 6-28
- Styremedlemmers erstatningsansvar, § 17-1

Daglig leder

- Også et selskapsorgan, § 6-2
- Daglig leders stilling: Arbeidsrett/selskapsrett?
- Daglig leders oppgaver og plikter, §§ 6-14 og 6-15
- Utvidet *kan*-regel etter 2013-reformen. Hva er konsekvensene?